

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра нових медій

Затверджено

На засіданні кафедри нових медій
факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри –
доц. Наталія ГАБОР

Силабус з навчальної дисципліни

**«Соціальні комунікації та комунікаційні технології»,
яку викладають в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЖУРНАЛІСТИКА»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика**

Назва дисципліни	Соціальні комунікації та комунікаційні технології
Адреса викладання дисципліни	Вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра нових медій
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, Спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі дисципліни	ГАБОР Наталія Богданівна, кандидат філолог наук, напр. «журналістика», доцент кафедри нових медій
Контактна інформація викладачів	natalya.habor@lnu.edu.ua http://journ.lnu.edu.ua/employee/habor-n-b
Консультації з курсу відбуваються	Понеділок, 12.00-13.00 год. (вул. Генерала Чупринки, 49, ауд.109), а також – у день проведення лекцій/лабораторних занять (за попередньою домовленістю зі студентами).
Сторінка дисципліни	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Socialni-komunikaciyi-ta-komunikatsiini-tekhnologii.pdf
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Соціальні комунікації та комунікаційні технології» є нормативною зі спеціальності 061 – «Журналістика», яка викладається у <i>першому семестрі бакалаврської програми</i> в обсязі 4 кредити (за Європейською кредитно-трансферною системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Соціальні комунікації та комунікаційні технології» пропонує виклад матеріалу про виникнення поняття соціальних комунікацій, комунікаційні інститути, канали та бар'єри, масову комунікацію як сегмент системи соціальних комунікацій, основні медіасистеми, феномен електронного комунікування як еволюції соціальних комунікацій.
Мета та цілі дисципліни	Мета дисципліни: допомогти студентам вникнути у складну систему соціальної комунікації, яка базується на розумінні ролі й місця різних типів та моделей комунікації у розвитку соціуму, його індивідуальних та масових потреб, мереж, якими ці потреби задовольняються, інститутів, які сприяють реалізації комунікативних процесів.

**Література
для вивчення
дисципліни**

Основна література:

Галлін, Манчіні. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Переклад з англ. О. Насика. – К.: Наука, 2008. – 320 с. (<https://mediasystemy.wordpress.com/>)

Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації : словник-довідник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 328 с.

Коннертон Пол «Як суспільства пам'ятають» (<http://litopys.org.ua/connert/conn.htm>)

Новинна грамотність. Посібник. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>

Почепцов Г. Влада як комунікація. Джерело: <https://ms.detector.media/manipulyatsii/post/9533/2011-05-22-vlada-yak-komunikatsiya/>

Почепцов Г. Комунікації між владою та суспільством: нові шляхи.

Джерело:

<https://ms.detector.media/manipulyatsii/post/9867/2011-04-14-komunikatsii-mizh-vladoyu-ta-suspilstvom-novi-shlyakhy/>

Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації. Підручник – 2-ге вид., перероб. й доп. – К. : Видавництво «Ліра-К», 2024. – 426 с

Редакційні настанови Бі-Бі-Сі. Джерело: https://uu.edu.ua/upload/Osvita/Navch_metod_d_t/Navch_metod_materiali/Zhurnalistika/Redakciyni_nastanovi_BBC.pdf

Різун В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій [Електронний ресурс] // [Наукова сторінка професора Володимира Різуна] / Інститут журналістики : [сайт] / — Електронні дані. — Київ, 2011. — Режим доступу: http://journalib.univ.kiev.ua/Nacherky_do_metodologiyi.pdf

Холод О. Соціальні комунікації: тенденції розвитку : Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. й доп. – К. : Видавництво «Білий Тигр», 2018. – 370 с

Додаткова література:

1. Джон Дарем Слова на вітрі: історія ідеї комунікації (John Durham Peters, Пітерс). Джерело: <https://krytyka.com/ua/reviews/clova-na-vitri-istoriya-ideyi-komunikatsiyi>
2. Дмитро Дроздовський. Три бесіди, які можуть змінити світ. Розмова із всесвітньо відомим дослідником теорії комунікації професором Джоном Даремом Пітерсом. Джерело: <https://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/449/41/>

	<p>3. Курбан О. В. Соціальні комунікації в роботах українських дослідників [Електронний ресурс] / О.В. Курбан // Інформаційне суспільство. – Вип. 11. – 2010. – січень–червень. – Режим доступу: http:// elibrary.kubg.edu.ua/1044/1/O.Kurban_SKRUD_GI.pdf</p> <p>4. Почепцов Г. Г. Токсичний інфопростір. — К.: VIVAT, 2021.— 254 с</p> <p>5. Почепцов Г. Г. Соціальний інжиніринг: соціо- і психотехніки управління великими масами людей.— К.: Альтерпрес, 2010.— 254 с.</p> <p>6. Марта Гартен. Автентичний простір пам'яті, поєднання і свободи – дискусія істориків. Джерело: http://ukrpohliad.org/national-memory/avtenty-chny-j-prostir-pam-yati-royednannya-i-svobody-dy-skusiya-istory-kiv.html</p> <p>7. Чи є вихід? Війни пам'яті у пострадянській Україні в порівняльній перспективі. Джерело: https://uamoderna.com/demontazh-pamyati/shevel-memory-wars</p> <p>8. Фільм про музей-тюрму на Лонцького: Хроніки репресій. В'язниця на Лонцького. Джерело: https://www.youtube.com/watch?v=2PSt-xm_4Uc</p> <p>9. Gil Ferreira. Who Sets the Agenda in the Internet Age? https://en.ejo.ch/digital-news/who-sets-the-agenda-in-the-internet-age</p> <p>Корисні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Детектор медіа. https://detector.media/ 2. Європейський медіаланшафт https://medialandscapes.org/ 3. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі http://www.bbc.co.uk/editorialguidelines 4. Воєнні злочини та пам'ять https://www.youtube.com/watch?v=JgYa9D1Psw0 5. BBC Country Profiles.http://news.bbc.co.uk/2/hi/country_profiles/default.stm
Тривалість дисципліни	1 семестр
Обсяг дисципліни (див. навч. план)	<p>Денна форма: 64 години аудиторних годин, з яких 32 години лекцій і 32 години лабораторних занять та 41 година самостійної роботи.</p> <p>Заочна форма: 20 години аудиторних годин, з яких 10 годин лекцій і 10 години лабораторних занять та 87 година самостійної роботи.</p>

<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У результаті вивчення дисципліни студент</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>повинен знати:</i> комунікаційні аспекти еволюції соціуму, види і форми комунікаційної діяльності особи та суспільства в цілому, специфіку комунікаційних каналів та сучасних медіасистем, типологію соціально-комунікаційних інститутів; - <i>повинен вміти:</i> розрізняти побутове та наукове розуміння соціальних комунікацій, аналізувати світові та українські суспільно-політичні процеси у контексті моделей медіасистем, долати комунікативні бар'єри, мати навички комунікації в соціальних мережах з професійною метою, орієнтуватися в соціальнокомунікаційних потребах та способах їх реалізації, володіти пошуком, обробленням та аналізом інформації з різних джерел. <p>ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя</p> <p>СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності СК08. Здатність орієнтуватись в інформаційних потоках і джерелах нових медій, а також формувати інформаційні бази в інтернет-просторі та керувати інформацією в різноманітних соціальних мережах. ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань</p> <p>ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань</p> <p>ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань</p> <p>ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва</p>
<p>Ключові слова</p>	<p>Соціальні інститути, соціальний інжиніринг, медіакомунікація, комунікаційні канали, комунікаційні бар'єри, сучасні медіасистеми</p>
<p>Формат курсу</p>	<p>Очний</p>
<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>Підсумок (іспит) у кінці семестру. Оцінка складається з балів, набраних за виконання завдань, продемонстрованих на лабораторних заняттях (50%) та балу за іспит (50%).</p>
<p>Пререквізити</p>	<p></p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекції, семінарські заняття, групові та індивідуальні проекти, дискусії, презентації.</p>

Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет.
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Відповіді на лабораторних заняттях- 8 занять по 5 балів (40 б.) ● К.Р.- 5 балів ● <u>Колоквіум-5</u> <i>Разом: 50 балів</i> ● Іспит-50 б. (тести на платформі Moodle) <p>Підсумкова максимальна кількість балів ____ 100 ____</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі магістра є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і лабораторні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані за виконання усіх завдань, мінідосліджень/проектів та їх привселюдної презентації, колоквіуму. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час лабораторного заняття; недопустимість плагіату; своєчасність виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>

Питання до колоквиуму	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке соціальна комунікація і чим відрізняється від індивідуальної комунікації? 2. Що таке соціальна пам'ять? Як її зберігають? Які дискусії щодо збереження соціальної пам'яті може навести? 3. Два типи комунікації за Пітерсом та відмінності між ними. 4. Назвіть 5 періодів розвитку комунікаційної культури та найважливіші комунікативні технології, що їм характерні. 5. Що таке сучасна цензура? Навести приклад 6. Що таке комунікаційні інститути. Які їх типи знаєте? 7. Які моделі ЗМК за Сібертом, Пітерсоном і Шраммом ви знаєте? 8. Чому моделі ЗМК за Сібертом, Пітерсоном і Шраммом критикували Галлін і Манчіні? 9. Які моделі ЗМК запропонували Галлін і Манчіні? У чому їх відмінність від моделей за Сібертом, Пітерсоном і Шраммом? 10. У чому суть “трьох хвиль” у розвитку цивілізації за Е.Тофлером у контексті розвитку комунікації та медіатехнологій?
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості дисципліни буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу «Соціальні комунікації та комунікаційні технології»

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Інтернет-ресурси	Завдання	Термін виконання
1 Тиждень 2 год\2год	Змістовий модуль 1. Комунікація як базова потреба суспільства. Тема 1. Соціальна комунікація як базовий концепт суспільного розуміння 1. Поняття про соціальну комунікацію: визначення, структура, функції. 2. Буденне і наукове розуміння комунікації.	Лекція Лабораторне заняття	Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації : словник-довідник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 328 с. Холод О. Соціальні комунікації: тенденції розвитку : Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. й доп. – К. : Видавництво «Білий Тигр», 2018. – 370 с. Курбан О. В. Соціальні комунікації в роботах українських дослідників [Електронний ресурс] / О.В. Курбан // Інформаційне суспільство. – Вип. 11. – 2010. –Режим доступу: http:// elibrary.kubg.edu.ua/1044/1/O.Kurban_SKRUD_GI.pdf	Огляд наукової літератури за темою На лабораторному занятті студенти з викладачем групи йдуть в музей-тюрму на Лонцького	Тиждень (самостійна робота – 1 год.)

<p>2 тижень</p> <p>2 год./2 год</p>	<p>Тема 2. Комунікаційні аспекти еволюції соціуму</p> <p>1. Вплив комунікативної техніки на розвиток соціуму.</p> <p>2. Проблем а свободи слова як результат розвитку комунікаційних технологій.</p> <p>3. Вимоги свободи слова і до свободи слова.</p>	<p>Лекція /</p> <p>Лаборатор не заняття</p>	<p>Тоффлер Е. Третя хвиля: міжнародний футурологічний бестселер. – К.: Всесвіт, 2000.– 475с.</p> <p>Новинна грамотність. Посібник. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22 (розділ «Свобода слова»)</p> <p>Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010. (р.3.3)</p> <p>Потятиник Б. Медіа: ключі до розуміння.– Львів : «ПАІС», 2004. – 310 с (Розділи: «Свобода медіа в Україні», «Комунікативна техніка і свобода»)</p>	<p>Ознайомитись з рекомендовани ми текстами, знайти та проаналізувати приклади сучасної цензури або публікацію про неї та презентувати з коментарем перед колегами</p>	<p>Тиждень (самостійна робота – 5 год.)</p>
-------------------------------------	--	---	--	--	---

<p>3 тижень</p> <p>2 год./2 год</p>	<p>Змістовий модуль П. Соціальні комунікації як передача ідей в просторі й часі</p> <p>Тема 3. Моделі і прояви соціальних комунікацій як передачі ідей в просторі й часі.</p> <p>1. Моделі комунікації та інформування за Пітерсом Дж.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - діалог (ЗМІ-ЗМК); - розсіювання. <p>3. Соціальний простір і соціальний час у суспільстві та комунікації.</p> <p>4. ЗМК як генератор соціальнокомунікаційних смислів (за Почепцовим).</p> <p>Влада і комунікація.</p>	<p>Лекція</p> <p>Лаборатор не заняття</p>	<p>Джон Дарем Пітерс, Слова на вітрі: історія ідеї комунікації(John Durham Peters, Пітерс). Джерело: https://krytyka.com/ua/reviews/clova-na-vitri-istoriya-ideyi-komunikatsiyi</p> <p>Почепцов Г. Влада як комунікація. Джерело: https://ms.detector.media/manipulyatsii/post/9533/2011-05-22-vlada-yak-komunikatsiya/</p>	<p>Проаналізувати рекомендовані тексти. Обрати інавгураційний виступ будь якого президента і проаналізувати за поданими викладачем критеріями.</p>	<p>Тиждень (самостійна робота – 5 год.)</p>
-------------------------------------	---	---	---	--	---

<p>4 тижень</p> <p>2 год./2 год</p>	<p>Тема 4.</p> <p>Проблема порозуміння в комунікації</p> <p>1. Комунікативні механізми розуміння: знак-значення-с мисл</p> <p>2. Традиція і комунікація.</p> <p>3. Збереження традиції та соціальної пам'яті через ЗМК.</p>	<p>Лекція</p> <p>Лабораторне заняття</p>	<p>Коннертон Пол «Як суспільства пам'ятають» (http://litopys.org.ua/connert/conn.htm) (Вступ)</p> <p>Марта Гартен. Автентичний простір пам'яті, поєднання і свободи – дискусія істориків. Джерело: http://ukrpohliad.org/national-memory/avtenty-chny-j-prostir-pam-yati-poyednannya-i-svobody-dy-skusiya-istoriky-kiv.html</p> <p>Чи є вихід? Війни пам'яті у пострадянській Україні в порівняльній перспективі. Джерело: https://uamoderna.com/demontazh-pamyati/shevel-memory-wars</p>	<p>Проаналізувати і рекомендовані тексти. Добрати та презентувати перед колегами приклади того, як сучасні медіа зберігають/руйнують соц.пам'ять</p>	<p>Тиждень (самостійна робота – 5 год.)</p>
-------------------------------------	---	--	--	--	---

<p>5 тижень 2 год./2 год.)</p>	<p>Змістовий модуль 3. Особливості функціонування сучасних медіасистем.</p> <p>Тема 5.</p> <p>Особливості розвитку медіасистем 20-поч.21 ст.: від чотирьох теорій Сіберта, Пітерсона і Шрамма до 3 моделей медіасистем Галліна та Манчіні.</p> <p>Якісні та масові ЗМК; ідеологізація, демасифікація, деідеологізація; конвергенція; таблоїдизація.</p>	<p>Лекція</p> <p>Лабораторне заняття</p>	<p>Галлін, Манчіні. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Переклад з англ. О. Насика. – К.: Наука, 2008. – 320 с. (https://mediasystemy.wordpress.com/)</p> <p>Європейський медіаланшафт https://medialandscapes.org/</p> <p>BBC Country Profiles.http://news.bbc.co.uk/2/hi/country_profiles/default.stm</p>	<p>Ознайомитися з дослідженнями медіасистем Сіберта, Пітерсона і Шрамма, а також Галліна і Манчіні. Ознайомитись з функціонуванням платформ Європейський медіаланшафт та BBC Country Profiles. Дослідити до якої медіасистеми і чому належить Україна, використовуючи згадані платформи.</p>	<p>Тиждень (самостійна робота – 5 год.)</p>
------------------------------------	---	--	--	--	---

<p>6 тижень</p> <p>2 год./2 год</p>	<p>Змістовий модуль IV. Глобальна комунікація. Тема 6. ЗМК міжнародного призначення.</p> <p>ЗМК міжнародного призначення у контексті Web 3.0. Глобальні тенденції: від специфіки перших видань до особливостей «місцевих ЗМК глобального призначення»; <i>телемережі: Euronews</i> в міжнародних потоках; <i>CNN</i> у світових інформаційних потоках; <i>Аль-Джазіра</i> — супутниковий катарський телеканал арабською та англійською мовами.</p>	<p>Лекція / КОЛОКВІУМ</p>	<p>Зернецька О. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. — К.: Освіта, 1999.</p> <p>Юричко А. Міжнародна журналістика як окремий елемент маніпуляції свідомістю та впливу на прийняття рішень http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=271</p> <p>Мащенко І. Лики і лиця телерадіопростору. — К.: Українська медіа спілка, 2003. — 350 с. (Розд. CNN; Аль-Джазіра)</p>	<p>Підготовка до <i>колоквіуму</i>. Питання з попереднього матеріалу (10 пит).</p>	<p>Тиждень (самостійна робота — 5 год.)</p>
-------------------------------------	---	---------------------------	---	--	---

<p>7 тижень</p> <p>2 год./2 год</p>	<p>Тема 7. Іномовлення. Особливості іномовлення: причини зародження та специфіка функціонування ВВС, ГА, Радіо Свобода, DW</p>	<p>Лекція/ Презентація проектів</p>	<p>Редакційні настанови Бі-Бі-Сі https://uu.edu.ua/upload/Osvita/Navch_metod_d_t/Navch_metod_materiali/Zhurnalistika/Redakciyni_nastanovi_BBC.pdf</p>	<p>На базі лекцій з попередніх занять та власного зібраного матеріалу студенти готують презентацію на вибір: -ЗМК міжнародного призначення у глобальному спілкуванні; -іномовлення в сучасному світовому інформаційному просторі Презентація проектів.</p>	<p>Робота над проектом (самостійна робота – 10 год.)</p>
<p>8 тижень</p> <p>2 год./2 год.)</p>	<p>Тема 8. Війна і комунікація. Медіатизація війни. 1. Медіастандарти періоду сучасних воєн. 2. Комунікаційні канали та соціально-комунікаційні інститути.</p>	<p>Лекція / Лабораторне заняття</p>	<p>Новинна грамотність. Посібник. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22 (Модуль 2, 5, 7). Редакційні настанови Бі-Бі-Сі https://uu.edu.ua/upload/Osvita/Navch_metod_d_t/Navch_metod_materiali/Zhurnalistika/Redakciyni_nastanovi_BBC.pdf (Розд.4, 11) Дмитро Баркар. Війна в новинах. що і з яких джерел про воєнні дії сповіщають медіа України (16.04.2024)/https://imi.org.ua/monitorings/vijna-v-novynah-shho-i-z-yakyh-dzherel-pro-voynni-dii-spovishchayut-media-ukrayiny-i60709</p>	<p>Проаналізувати тексти з посібника про подачу сучасних воєн Ознайомитися з правилами ВВС щодо висвітлення воєн. Добрати приклади висвітлення російсько-української війни та проаналізувати в контексті запропонованих у посібниках правил. Презентувати матеріал.</p>	<p>Тиждень (самостійна робота – 5 год.)</p>

Розробила

доц. Габор Н.Б.